

El proper debat: un lligam amb Al-Qaida

DANIEL BENJAMIN i STEVEN SIMON

En tot aquest debat sobre les discutides reivindicacions del discurs del president Bush sobre l'estat de la unió, no hem d'oblidar-nos d'analitzar una de les raons, igualment important, i igualment sospitosa, que va donar l'administració com a excusa per enderrocar Saddam Hussein: els suposats lligams de l'Iraq amb els terroristes.

Al capdavant, la invasió de l'Iraq formava part de la "Fase II" de la guerra contra el terror que va començar després dels atacs de l'11 de setembre del 2001. El que cal que ens preguntem és: hi havia una base creïble per dur a terme aquesta batalla contra l'Iraq? No ens entengueu malament: tots hauríem d'estar-ne contents, de l'alliberament del poble iraquí de la tirania de Saddam, i, de fet, la derrota de l'Iraq va significar la desaparició del quart estat patrocinador del terrorisme internacional (l'Iran, Síria i el Sudan, tots tres tenen les mans més tacades de sang, al llarg de la darrera dècada, que el mateix Iraq). Però la relació que l'administració va afirmar que hi havia entre l'Iraq i Al-Qaida, l'organització que va fer del terrorisme catastròfic una realitat, és més falsa que mai. En elaborar el *casus belli*, l'administració va bandejar els arguments dels experts, segons els quals, malgrat que hi havia hagut contactes entre Bagdad i seguidors d'Ossama bin Laden al llarg dels anys, no hi havia cap prova certa d'una relació substancial. Com a membres de l'oficina del Consell de Seguretat Nacional des del 1994 fins al 1999, vam tenir l'oportunitat d'examinar les investigacions de vora una dècada, i vam quedar convençuts, igual que molts dels nostres col·legues de la comunitat d'investigadors, que els radicals religiosos d'Al-Qaida i els laics baasistes de l'Iraq no confiaven els uns en els altres, i que no compartien interessos prou convinents per treballar junts.

El secretari de Defensa, Donald Rumsfeld, va prometre, però, que l'administració Bush tenia proves definitives del lligam amb Al-Qaida, i el secretari d'Estat, Colin Powell, va fer el mateix davant les Nacions Unides. Aquestes reivindicacions esdevenen ara tan qüestio-

"Al llarg de les poques setmanes que ja han passat, d'ençà de la caiguda de Bagdad, les forces de la coalició no han tret a la llum cap prova significativa que demostre el vincle entre l'Iraq i Al-Qaida. Descobrir aquest lligam, a més, hauria estat més fàcil que trobar armes de destrucció massiva"

nables com l'al·legació segons la qual l'Iraq comprava urani a Nigèria.

Al llarg de les poques setmanes que ja han passat, d'ençà de la caiguda de Bagdad, les forces de la coalició no han tret a la llum cap prova significativa que demostre el vincle entre l'Iraq i Al-Qaida. Descobrir aquest lligam, a més, hauria estat més fàcil que trobar armes de destrucció massiva. En comptes d'haver d'inspeccionar centenars de magatzems de tot el país sospitosos de contenir armes, els oficials dels serveis secrets i els militars només haurien d'escorcollar a fons els expedients dels serveis d'intel·ligència iraquians i de molts ministres més.

Els nostres experts dels serveis d'intel·ligència han estat fent exactament això des de l'abril, i, fins ara, no han informat de cap prova en aquest sentit (i és ben segur que, si n'hagueren trobat alguna, de seguida hauria estat publicada). Dels més de tres mil operatius d'Al-Qaida que han estat detinguts arreu del món, només un grapat de presoners de

Guantánamo –tots guiats per l'incident que representa, per a ells, agradar als qui els mantenen detinguts– han reivindicat algun tipus de cooperació entre l'organització d'Ossama bin Laden i el règim de Saddam, i les declaracions que han fet encara no han estat confirmades per cap dels oficials iraquians de rang superior, que ara es troben també en mans dels americans.

De fet, la major part dels informes referents a Al-Qaida i a l'Iraq han anat en una altra direcció. Khalid Sheik Mohammed i Abu Zubaydah, els operatius d'Al-Qaida de rang més alt que es troben ja detinguts, han contat als investigadors que Bin Laden rebutjava cooperar amb Saddam. Un equip de les Nacions Unides que investiga els lligams globals del grup de Bin Laden ha informat ja que no hi ha proves d'aquesta relació entre Al-Qaida i l'Iraq.

A més, un important oficial dels serveis secrets va dir al diari *The Washington Post* que una llista d'operatius d'intel·ligència retirats que va poder reunir l'agència va trobar que, malgrat que hi havia alguns lligams entre individus de tots dos camps, "no quedava del tot clar que hi haguera coordinació entre ells, o activitats comunes". I Rand Beers, el director honorífic per a afers antiterroristes, del Consell de Seguretat Nacional, que va dimitir al principi d'aquest any, ha deixat dit que, segons les proves que va analitzar, no creia que hi haguera cap tipus de relació significativa entre Saddam i Al-Qaida.

Les comissions de control del congrés que avaluen l'ús que l'administració ha fet de les informacions que els serveis secrets tenien sobre les armes de destrucció massiva a l'Iraq s'han mostrat a favor d'analitzar també si l'administració va manipular informació sobre la implicació de l'Iraq amb el terrorisme. La qüestió terrorista no ha de bandejar-se pel fet que hi haja, actualment, una controvèrsia pel que fa a l'afirmació de l'administració segons la qual l'Iraq tenia armes de destrucció massiva. El fet és que, malgrat que ja feia anys que sabíem que l'Iraq tenia programes d'armament nuclear, químic i biològic, no vam

considerar-los intolerables ni mereixedors d'un canvi de règim, fins després de l'amenaça de l'11 de setembre.

No és tan sols una qüestió de responsabilitats polítiques: té molt a veure amb l'enfocament fonamental que els EUA fan de la seguretat. La política americana va canviar dramàticament quan l'administració Bush, que no tenia proves concloents del lligam entre l'Iraq i Al-Qaida, va decidir de basar la part de la prova a favor de la guerra que feia referència a Al-Qaida en una situació hipotètica. "L'Iraq podria decidir, un dia qualsevol, donar armes químiques o bacteriològiques a un grup terrorista o a terroristes individuals –va dir Bush al mes d'octubre passat–. L'aliança amb els terroristes podria permetre al règim iraquità atacar Amèrica sense deixar emprems de cap tipus."

Però aquesta possibilitat és poc probable. Ja fa anys que els estats líders pel que fa al patrocini de terroristes no han confiat a ser capaços d'atacar Amèrica sense deixar cap rastre. Per això aquest tipus de terrorisme ha minvat.

A partir del moment en què Líbia va tenir clar que els Estats Units podien provar-ne la responsabilitat a l'atac del 1988 contra Pan Am 103 –i van ser-li imposades sancions de les Nacions Unides–, va eixir del negoci de donar suport als atacs als americans. Després que els serveis secrets americans i kuwaitians descobriren un pla per matar l'expresident George Bush, el 1993, a Bagdad, el règim iraquità també va deixar de muntar atacs terroristes contra Amèrica. I quan l'administració Clinton va argumentar que sabia que l'Iran estava al darrere del bombardeig de les Khobar Towers a l'Aràbia Saudita al 1996, Teheran va deixar les maquinacions terroristes contra interessos americans.

Gràcies als serveis secrets americans i a la capacitat d'aplicació de la llei que té aquest país, els estats que actuen il·legalment saben que pagaran un preu molt elevat per patrocinar actes terroristes contra nosaltres –i encara haurien de patir-lo molt més alt si, en l'hipotètic atac, hi intervingueren armes de destrucció massiva–. Per això ni l'Iraq, ni Iran, ni

“L'administració Bush, a més, hauria de concentrar-se més en Al-Qaida, l'únic grup terrorista que representa un perill imminent i indefugible. La inestabilitat de l'Afganistan i l'extensió continuada de la ideologia de la Jihad al món islàmic indiquen que les possibilitats d'un nou 11 de setembre creixen”

Líbia, ni Síria ni cap dels altres vint països amb armes químiques o biològiques, mai no les han donades als terroristes, segons el que sabem. És cert que la tornada del terror antiamericà amb suport estatal no la podem prohibir del tot. Tenim raó d'estar preocupats que Corea del Nord, amb el règim més impredecible del món, pugui vendre als terroristes armes d'aquesta mena. Però hi ha una altra cosa certa: tots els estats, fins i tot els més deshonrats, tenen un fort esperit de conservació.

La política americana hauria de distingir molt bé entre el vell terrorisme amb suport estatal, que hem demostrat que podem aturar, i els nous atacs, amb motivacions religioses. En primer lloc, hauríem de plantejar-nos seriosament aquesta obsessió que tenim de fer canviar el règim per aconseguir un canvi d'actitud. Els qui s'impacienten per derrotar els mul·làs de l'Iran, per exemple, obliden les conseqüències imprevisibles que podria generar una acció així i que,

al capdavall, farien mal als interessos americans.

Si es confirmara que elements extremistes, com els guàrdies revolucionaris iranians, recluten operatius d'Al-Qaida, el que caldria és pressionar fort diplomàticament, econòmicament i estar preparats, fins i tot, per a una eventual acció militar. Un esforç concertat, en canvi, per fer caure el règim podria tornar-se en contra nostra, i podria acabar amb la lenta però clara evolució de l'Iran envers una democràcia genuïna.

L'administració Bush, a més, hauria de concentrar-se més en Al-Qaida, l'únic grup terrorista que representa un perill imminent i indefugible. La inestabilitat a l'Afganistan i l'extensió continuada de la ideologia de la Jihad al món islàmic indiquen que les possibilitats d'un nou 11 de setembre creixen. Amèrica ha tingut sort de poder detenir alguns terroristes destacats, però encara no disposem d'un programa complet per afrontar la insurrecció global ni l'amenaça de l'Islam radical a llarg termini, i no hi haurà prou amb els serveis d'intel·ligència ni amb l'aplicació de la llei.

Els règims corruptes són dolents per al món, i encara pitjor per a la gent que es veu forçada a viure-hi. Amb el temps, podem emprar la diplomàcia –que inclou la coerció– i la dissuasió per portar el canvi. Per ara, però, l'amenaça més directa als americans prové, no pas dels mul·làs de Teheran, sinó dels assassins en sèrie d'Al-Qaida.

Daniel Benjamin és membre del Center for Strategic and International Studies, i Steven Simon és analista de la Rand Corp.; els dos són coautors de 'The Age of Sacred Terror'
© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa